

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Inaugurarea anului de studii 2014-2015

Pe 15 septembrie, la Academia de Administrare Publică, a fost inaugurat, în cadrul unei ședințe festive, noul an de studii de masterat, 2014-2015, învățământ de zi.

profesor universitar. Rectorul Academiei a adresat sincere felicitări, cu prilejul începutului noului an de studii, profesorilor și masteranzilor anului I, care au susținut cu succes un exa-

mat de faptul că aici au făcut studii mai mulți funcționari de rang înalt. Astfel, din cei 101 de deputați în Parlamentul Republicii Moldova 19 au absolvit Academia de Administrare Publică, un deputat face acum masteratul. Au absolvit, de asemenea, Academia Maia Sandu, ministru al educației și Valentin Buliga, ministru al muncii, protecției sociale și a familiei, bașcanul Găgăuziei, Mihail Formuzal, 16 din cei 32 de președinți de raioane, primari ai orașelor și satelor din republică etc. De aceea vă îndemn și pe voi să abordați cu toată seriozitatea studiile de masterat și, poate unii dintre voi vor urma la noi doctorantura pentru a vă încadra apoi în funcții de mare răspundere din organele cen-

pe scurt, la condițiile de studii în cadrul Academiei, la stagiile peste hotare ale masteranzilor, la alte oportunități benefice oferite în cadrul Academiei.

Unele dintre aceste oportunități sunt stagiile peste hotare. Dl O.Balan a menționat, că, pentru prima dată, în anul curent sunt prevăzute stagii la instituțiile de profil din România, pretenții la aceste stagii vor fi selectați după gradul de cunoștințe și al activităților în cadrul Academiei.

Și procesul de perfecționare a studiilor la Academie este continuu, a menționat rectorul. În cei 21 de ani Academia s-a afirmat ca Centru Național de pregătire a cadrelor pentru serviciul public al țării, dar permanent sunt abordare noi teh-

- Este o zi memorabilă pentru cei 89 de masteranzi, care au trecut cu brio probele de admitere și au fost înscriși la studii la specializările: Administrația publică, Management, Relații internaționale, Drept administrativ și drept constituțional, Anticorupție și Management informațional în administrația publică, a menționat în alocuțiunea sa de deschidere a festivității, rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Oleg BALAN, doctor habilitat,

men serios din mai multe probe, devenind masteranzi la una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din republică, Academia fiind unica instituție ce pregătește și instruieste cadre înalt calificate pentru serviciul public al țării.

Cei prezenți au onorat simbolurile țării noastre – Drapelul de Stat și Imnul de Stat al Republicii Moldova.

Dl Oleg Balan a subliniat în continuare că prestigiul deosebit al Academiei este confir-

trale și locale ale statului, a remarcat rectorul. Că Academia este tot mai solicitată, poate fi confirmată și prin faptul, că comparativ cu alte instituții de învățământ superior, care au probleme privind contingentul de abiturienți, la Academie pentru 250 de locuri au participat la concurs 400 de pretenți. Rectorul s-a referit,

nologii de instruire în cadrul multor proiecte internaționale implementate în cadrul Academiei de Administrare Publică.

Prezent la ceremonia de inaugurare a noului an de studii, dl Sergiu PALIHOVICI, secretar general-adjunct al Căminului de Stat a Guvernului, care a fost

(Continuare în pag. 3)

SUMAR

Oficial.....	2
Inaugurarea anului de studii 2014-2015.....	1, 3
Cooperare.....	4
Susținerea tezei de doctor în științe.....	5
Strategia dezvoltării regionale.....	6-7
Știri pe scurt.....	8
La o aniversare.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse.....	12

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a participat pe 8 septembrie a.c., la Conferința internațională „Rolul justiției constituționale în protecția valorilor statului de drept”, unde a ținut un discurs.

(...) „Aniversarea celor 20 de ani de la aprobarea Constituției țării noastre creează - inclusiv astăzi, în această sală - o atmosferă firească de solemnitate și sobrietate. În 1994, Constituția a instaurat democrația și statul de drept în Republica

Constituția trebuie să fie adaptată la noile realități...

Moldova și a reprezentat până în prezent o garanție a trăiniciei acestor valori pe pământul nostru. Abuzurile legislative au fost prevenite prin implicarea Curții Constituționale.

Conceptul constituțional și setul de principii și norme din Legea supremă au servit ca temelie pentru legile și procesele ulterioare, ca și pentru relațiile din societate, unde demnitatea umană, drepturile și libertățile omului, precum și pluralismul politic au căpătat un sens de obiectiv permanent și neîndoielnic (...)

(...) Constituția a marcat deschiderea Republicii Mol-

dova către lumea civilizată din spațiul euroatlantic, de care ne-am apropiat în acești 20 de ani, cu tempo-uri diferite, e adevărat, dar în mod progresiv și continuu.

În 1995, am devenit stat-membru al Consiliului European, pentru ca în acest an să obținem, iată, calitatea de țară asociată la Uniunea Europeană. La baza tuturor acordurilor și raporturilor noastre cu comunitatea internațională a stat Constituția.

În același timp, Legea supremă a suportat periodic modificări, în virtutea faptului că nu este imuabilă, ci, dim-

potrivă, unele prevederi ale sale sunt imperfecte, imprecise sau depășite de timp, cum ar fi prevederea ce se conține în articolul 13, cu privire la denumirea limbii oficiale a țării, aspect clarificat abia recent printr-o interpretare a Curții Constituționale. Dar aceasta nu este singura lacună a Constituției.

Cea mai importantă reformă constituțională, aceea din anul 2000, nu a avut darul să limpezească unele prevederi, așa încât este firesc că în ultimii ani s-au intensificat dezbaterile despre revizuirea Legii Supreme, urmate de discuții privind oportunitatea cercetării unor atribuții ale Curții Constituționale. Mi se pare absolut firesc și necesar ca o Constituție să fie adaptată la noile realități politice, economice și sociale (...).

Președintele Parlamentului Igor Corman a discutat recent cu reprezentanții comunităților bulgare și găgăuze despre situația minorităților naționale, respectarea drepturilor acestora, promovarea toleranței în societate și importanța politicilor de stat privind susținerea minorităților etnice în păstrarea limbii și continuarea tradițiilor acestora.

Discuții cu reprezentanții minorităților naționale

Întâlnirea a făcut parte din șirul de consultări desfășurate de șeful Legislativului, în preajma primului forum al minorităților etnice din Republica Moldova, care va avea loc pe data de 18 septembrie la Chișinău, sub patronatul Președintelui Parlamentului, Igor Corman.

Igor Corman a subliniat deschiderea instituției parlamentare pentru un dialog constructiv cu reprezentanții tuturor minorităților etnice, astfel încât să fie create condiții pentru ca toți cetățenii să se simtă bine în Republica Moldova și să contribuie la

modernizarea țării. „Primul pas deja a fost făcut: au fost adoptate modificările legislative propuse de Grupul parlamentar de lucru pentru examinarea problemelor ce țin de statutul special al UTA Găgăuzia. Urmează ca autoritățile autonomiei să preia responsabilitățile prevăzute în legislație pentru a contribui la dezvoltarea regiunii”, a subliniat Igor Corman.

Interlocutorii au discutat despre importanța politicilor de stat privind susținerea minorităților etnice în păstrarea și continuarea tradițiilor, pro-

movarea toleranței în societate, necesitatea unor programe de stat pe termen lung de studiere a limbii române, editarea manualelor pentru liceenii din comunitățile de bulgari și găgăuzi, implicarea minorităților etnice în proiectele culturale naționale, inclusiv prin organizarea unui schimb de programe culturale între regiunile țării.

Președintele Parlamentului a purtat, de asemenea, consultări cu reprezentanții diasporei ucrainenilor din Republica Moldova și cu membrii comunității rușilor și belarușilor.

Documente în domeniul mediului, aprobate de Guvern

Membrii Cabinetului de Miniștri au aprobat la ultima ședință două proiecte de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut cu BERD și a Con-

tractului de finanțare încheiat cu BEI în vederea realizării Proiectului de alimentare cu apă în regiunea de dezvoltare Nord a Republicii Moldova. Ambele documente au fost semnate la finele lunii iunie 2014.

Cele două instituții financiare vor oferi câte 10 milioane de euro pentru realizarea unui proiect de asigurare a populației din nordul țării cu apă de calitate, dar și de îmbunătățire a

situației ecologice în orașele și, mai ales, în satele din zonă. Proiectul se va axa pe reabilitarea apeductului Soroca-Bălți, fapt care va permite alimentarea cu apă potabilă a populației nu doar din orașe, dar și din localitățile rurale, asigurând accesul la surse sigure de apă potabilă pentru circa 400 mii de cetățeni.

Cele două proiecte vor fi valabile, după ratificarea acestora de Parlament, până pe

31 decembrie 2018. Totodată, Acordul cu BERD urmează să fie realizat în două tranșe a câte patru și șase milioane de euro, respectiv, iar Contractul cu BEI în zece tranșe egale, a câte un milion de euro fiecare.

Guvernul a avizat, de asemenea, proiectul legii privind deșeurile și a operat modificări în Regulamentul privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.

Inaugurarea anului de studii 2014-2015

(Sfârșit. Început în pag. 1)

vicepreședinte al Comisiei de admitere la Academie, a adresat masteranzilor felicitări în numele Guvernului Republicii Moldova, al Primului-Ministru, Iurie LEANCĂ, urându-le mari succese la studii pentru a deveni funcționari publici de înaltă calificare de toate nivelurile. Dl S. Palihovici a accentuat că Academia de Administrare Publică este stâlpul serviciului public al țării, în acest sens, sugerându-le masteranzilor ca în acești doi ani să facă studii serioase pentru că este nevoie de specialiști înalt calificați în toată țara.

Dna Maria STRECHIL, director al Departamentului învățământ superior, a menționat, că profesorii se mândresc cu personalități de notorietate din diverse domenii de activitate,

care au făcut studiile de masterat și doctorat la Academie și i-a îndemnat pe masteranzi să se implice activ în procesul de studii prin antrenarea în activități de cercetare, în diverse proiecte, să dezvolte comunicări constructive cu profesorii pentru a acumula mai multă informație, mai multe cunoștințe pentru a fi participanți activi ai integrării europene a țării noastre.

Din partea masteranzilor au vorbit Ana SAMSON, fondatoare a Asociației jurnaliștilor europeni, masterandă la specializarea Relații internaționale, și Vlad LUCA, angajat la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, masterand la specializarea Administrație publică, care și-au exprimat sincera bucurie că au devenit masteranzi la această prestigioasă instituție de învățământ

superior, care le deschide mari perspective pentru o carieră de succes în viața lor.

Prim-prorectorul Academiei, dl Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, a făcut

de către masteranzi a studiilor din cadrul Academiei cu mari perspective de viitor.

În finalul ședinței festive, cei prezenți au onorat Imnul Academiei de Administrare Pu-

o amplă prezentare a Academiei de Administrare Publică, referindu-se la istoria și evoluția instituției, la structura și simbolurile ei, la corpul profesoral, accentuând alegerea corectă

blică, text - Tudor Deliu, muzica - Nicolae Haheu.

După încheierea festivității, masteranzii au mers în audito-rii la primele ore de studii.

Cor. „F. P.”

AVIZ

Academia de Administrare Publică anunță concurs pentru **admiterea la studii prin doctorat** (cu finanțare de la buget și în bază de contract) pentru anul academic 2014-2015, la următoarele specialități:

- **563.01. Teoria, metodologia administrației publice.**
- **563.02. Organizarea și dirijarea în instituțiile publice; servicii publice.**

Admiterea la studii prin doctorat se va desfășura conform Regulamentului privind organizarea și desfășurarea doctoratului și a postdoctoratului, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr. 173, din 18 februarie 2008 (Monitorul Oficial nr. 42 – 44 (3135 – 3137) din 29 februarie 2008).

La concursul de admitere la doctorat pot participa cetățeni ai Republicii Moldova, deținători ai diplomei de masterat sau de licență, cu media generală nu mai mică de 8,0 și nota la examenul de specialitate nu mai mică de 9,0.

La doctorat se admit și cetățeni străini și apatrizi, cu studii postuniversitare specializate sau universitare, în baza acordurilor inter-statale, precum și în bază de contracte individuale.

Absolvenții învățământului superior, deținători ai diplomelor eliberate până în anul 1995 inclusiv, au dreptul să participe la concursul de admitere în aceleași condiții.

Pentru înscriere la concurs, candidatul depune o cerere pe numele rectorului Academiei, însoțită de următoarele acte:

- *diploma de master sau de studii superioare cu suplimentul respectiv (originalul și copia), pentru absolvenții înmatriculați în baza Procesului de la Bologna, diploma de master este obligatorie;*
- *copia lucrărilor științifice publicate (cel puțin două) sau un referat științific (în volum de 10 - 15 pagini) cu tema la specialitatea aleasă*
- *extrasul din procesul-verbal al ședinței senatului/consiliului științific al instituției sau recomandări a doi specialiști cu titlu științific în domeniu;*
- *curriculum vitae;*
- *copia buletinului de identitate;*
- *copia legalizată a carnetului de muncă;*
- *3 fotografii 3x4 cm.*

Candidații, care și-au făcut studiile în străinătate (cu excepția României), vor prezenta traducerea diplomei, legalizată notarial, precum și copia legalizată a certificatului de recunoaștere și echivalare a acesteia de către Ministerul Educației. Actele urmează a fi depuse în **perioada 2-30 septembrie 2014**, în incinta Academiei de Administrare Publică, pe adresa:

str. Ialoveni, 100, et. 2, bir. 205, tel: 28-48-52, 72-38-66 (responsabil – Dulschi Silvia, dr., conf. univ. inter.).

Candidații la doctorat vor susține 2 examene:

- la specialitate;
- la una din limbile moderne.

Probele de examinare se vor desfășura în perioada 3 - 17 octombrie 2014.

Studiile încep la 1 noiembrie.

Buna Guvernare - imperativ al timpului

Pe 10 septembrie 2014, la Academia de Administrare Publică s-a aflat într-o vizită de documentare dl Virgil PAMFIL, lider al echipei de consultanți pentru studiul privind reforma administrației publice din Republica Moldova, care a avut o întrevedere cu rectorul Academiei, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. La această întâlnire au participat dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar, și dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională.

Dl V. Pamfil a vorbit despre intenția Uniunii Europene de a sprijini bugetar prin programul Budget Support reforma administrației publice pentru Contractul de Reformă al Sectorului „Suport pentru Reforma Administrației Publice – Buna Guvernare și îmbunătățirea furnizării de servicii publice în Republica Moldova, această acordare de suport financiar fiind într-o zonă prioritară a Acordului de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeana

nă. În acest context, oaspetele a remarcat faptul că, activând și dumnealui mai mulți ani în cadrul instituțiilor cu profil în domeniul administrației publice din România și din străinătate, consideră că rolul Academiei de Administrare Publică este unul foarte important pentru asigurarea succesului și realizării obiectivelor identificate de Contractul de Reformă a Sectorului prin prisma contribuției directe privind creșterea nivelului profesional al personalului din administrația publică.

Dl O. Balan a remarcat, la rândul său, că Academia de Administrare Publică este unica instituție de învățământ superior din republică unde sunt pregătite și instruite cadre înalt calificate pentru serviciul public al țării și dispune de toate capacitățile umane și tehnice pentru a se implica activ în realizarea programului valoros, finanțat de Uniunea Europeană privind buna guvernare și îmbunătățirea serviciilor publice prestate cetățenilor. Domnia sa a menționat, de asemenea, că Academia întreține relații

de parteneriat cu multe centre universitare de profil de peste hotare și are o bogată experiență privind implementarea proiectelor în scopul perfecționării în continuare a procesului

serviciilor prestate – cadru de răspundere îmbunătățit la nivel național și subnațional și furnizarea consolidată a serviciilor publice și extinderea e-Guvernării.

de studii în cadrul Academiei.

Pe parcursul discuției, oaspetele s-a referit la trei obiective generale ale studiului privind îmbunătățirea performanței și credibilității serviciilor publice la nivel național și subnațional: furnizarea serviciilor publice în mod transparent și cu performanțe îmbunătățite, resurse alocate la nivelul

Părțile au convenit ca materiale respective să fie examinate de către conducerea Academiei de Administrare Publică pentru a fi identificate posibilitățile de implicare a Academiei în realizarea obiectivelor propuse de îmbunătățire și reformare a administrației publice în Republica Moldova.

Cor. „F. P.”

Instruiri în domeniul contabilității

Academia de Administrare Publică continuă colaborarea cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat în domeniul dezvoltării profesionale a funcționarilor fiscali. În acest context, menționăm că în semestrul II al anului 2014, sunt planificate spre realizare 11 cursuri de dezvoltare profesională pentru personalul din sistemul fiscal al Republicii Moldova.

Astfel, la solicitarea Inspectoratului Fiscal Principal de Stat

în perioada 08 - 12 septembrie 2014, s-a desfășurat primul curs de instruire a funcționarilor publici de la direcțiile de

control fiscal ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu tematica “Standarde naționale de contabilitate”.

Săptămâna curentă, 15 - 19

septembrie 2014, se desfășoară al doilea curs de instruire pentru funcționarii fiscali din cadrul Inspectoratelor Fiscale de Stat Teritoriale cu tematica “Sistemul informațional 1C: Contabilitatea 8.2”.

Scopul cursului constă în actualizarea cunoștințelor participanților la curs, precum și dezvoltarea competențelor și abilităților necesare pentru utilizarea eficientă a sistemului informațional 1C, versiunea 8.2.

Unele dintre cele mai importante obiective sunt:

- actualizarea cunoștințelor participanților la curs privind utilizarea funcțiilor sistemului informațional 1C, versiunea

8.2; elaborarea rapoartelor și detalierea lor pentru efectuarea unui control eficient;

- dezvoltarea abilităților de inițiere a lucrului în programa „1C- Contabilitate”, configurarea bazei de date, conform legislației și politicii de contabilitate; introducerea informației inițiale, salvarea și stocarea bazei de date; generarea formularelor contabile în baza documentelor primare; formatarea dărilor de seamă reglementate și rapoartelor analitice pentru utilității interni și externi ai agenților economici;

- modelarea atitudinii de efectuare a unui control eficient, relevant și imparțial.

Cor. „F. P.”

Susținerea tezei de doctor în științe administrative

Pentru prima dată în Republica Moldova, pe 12 septembrie 2014, la Academia de Administrare Publică a avut loc susținerea tezei de doctor în științe administrative la tema „**Modernizarea managementului funcției publice și al funcționarului public în Republica Moldova**” la specialitatea 563.02. *Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice*, elaborată de doctoranda **Tamara GHEORGHIȚA**, consultant științific – Tatiana SPĂTARU, doctor habilitat în sociologie, conferențiar universitar.

Susținerea tezei de doctor a avut loc în cadrul Consiliului științific specializat, președinte – Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, secretar științific – Ion DULSCHI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar. Asistența a fost informată că teza de doctor a fost elaborată în cadrul Catedrei de științe administrative a Academiei de Administrare Publică și examinată ulterior la ședința Seminarului științific de profil, care cu unele observații constructive a recomandat teza pentru promovare în cadrul Consiliului științific specializat.

În luarea sa de cuvânt, doctoranda a făcut o succintă prezentare a tezei, invocând motivele elaborării tezei de doctor, actualitatea temei fiind determinată de faptul că elaborarea și implementarea

mecanismelor de modernizare a managementului funcției publice și al funcționarului public au devenit o prioritate în procesul de eficientizare a administrației publice din Republica Moldova. Eficiența administrației publice depinde, în mare măsură, de nivelul de profesionalism al funcționarilor publici, de sistemul de management al resurselor umane aplicat în autoritățile publice.

Guvernul Republicii Moldova realizează în ultimii ani reforma administrației publice. Una dintre componentele reformei este perfecționarea managementului resurselor umane prin elaborarea unui cadru normativ adecvat, modernizarea procedurilor de personal, a sistemului de motivare, crearea cadrului instituțional de gestionare a serviciului public în scopul dezvoltării unui corp de funcționari publici profesioniști, recrutați pe bază de merit, orientați spre satisfacerea necesităților și intereselor legitime ale cetățenilor.

Doctoranda s-a bazat, în mare parte, la elaborarea tezei pe experiența proprie de activitate în serviciul public în cadrul Cancelariei de Stat a Republicii Moldova.

Prezentarea tezei a fost succedată de întrebări, formulate de membrii Consiliului științific de specialitate, de alți participanți la ședință, care au avut ca scop concretizarea unor idei, ipoteze, concluzii și recomandări, ce se regăsesc în teza examinată. Întrebările înaintate aveau un caracter pertinent și constructiv, iar răspunsurile oferite de dna prezentantă la titlul de doctor au demonstrat o bună posedare a materialului studiat, o orientare corectă în domeniul de cercetare, precum și prezența unei viziuni complexe asupra subiectului abordat.

Asupra conținutului tezei, în calitate de experți, cu o analiză detaliată, cu sugestii de îmbunătățire a lucrării s-au pronunțat membrii Consiliului științific specializat dnii Marcel CUȘMIR, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Aurel SIMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, Victor JUC, doctor habilitat în științe politice, profesor cercetător, Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, Ion DULSCHI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, precum și referenții oficiali Victor SACA, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, și Grigore PÎRȚAC, doctor în științe politice, conferențiar universitar. Experții au apreciat lucrarea ca fiind una actuală, de o importanță

lucrare inedită în domeniul respectiv și a scoate în evidență problemele și căile de soluționare a lor în scopul modernizării sub toate aspectele a managementului funcției publice și a funcționarului public, de care depinde, în ultimă instanță, evoluția și dezvoltarea statului. În calitatea sa de consultant științific, domnia sa a conchis că doctoranda nu se va opri la aceste realizări, dar va merge mai departe, dezvoltând teoria și practica managementului serviciului public.

Urmare a dezbaterilor în cadrul susținerii publice a tezei și a evaluării calității de executare, în conformitate cu criteriile stabilite de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare, membrii Consiliului științific specializat au votat în unanimitate pentru conferirea dnei Tamara Gheorghiuța a titlului științific de doctor în științe administrative. De asemenea, teza de doctor a fost recomandată de a fi editată pentru a

practică apreciabilă pentru sistemul de management al funcției publice și al funcționarului public, lucrarea fiind menționată ca fiind una de pionierat în domeniu, în care au fost îmbinate constructiv și inovativ teoria și practica.

La rândul său, dna Tatiana Spătaru a menționat înaltul profesionalism și tenacitatea de cercetător ale doctorandei care a decis să pornească pe un drum, oarecum, cu mai multe necunoscute, pentru a realiza o

servi ca manual pentru studenți, profesori, în ansamblu pentru cadrele de toate nivelurile din serviciul public al țării.

Materialele și procesul-verbal ale ședinței Consiliului științific specializat urmează să fie expediate Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare pentru confirmarea titlului științific de doctor în științe administrative conferit dnei Tamara Gheorghiuța.

Dezvoltarea regională – dezvoltare durabilă echilibrată

Aceasta fiind concepția Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2013 – 2014, au fost stabilite obiectivele și sarcinile pe termen mediu ce trebuie îndeplinite în vederea implementării politicii de dezvoltare regională care corespunde politicii de integrare europeană a Guvernului și acordurilor bilaterale Republica Moldova – Uniunea Europeană. Astfel, prin adoptarea acestei Strategii, au fost determinate căile pentru atingerea obiectivului strategic general, care constă în dezvoltarea echilibrată și durabilă în toate regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova. Întru realizarea practică a Strategiei au fost create în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a Agențiilor de Dezvoltare Nord, Centru și Sud. Despre activitatea ADR Nord am discutat cu directorul agenției, dl Ion BODRUG.

Corespondentul: Pentru început, am dori să ne faceți o scurtă prezentare a Agenției de Dezvoltare Nord, a obiectivelor agenției, a ariei de activitate.

Ion BODRUG: Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADRN) a fost lansată în aprilie 2010, ca instituție subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, cu sediul în municipiul Bălți. Agenția are în componența sa trei secții și 21 de specialiști calificați, încadrați în multiple activități, scopul major fiind de a contribui la creșterea condițiilor de trai ale întregii populații din nordul Republicii Moldova.

În paralel cu implementarea proiectelor de dezvoltare regională, pentru care au fost investite sume importante în tot acest răstimp, ADR Nord a desfășurat un șir de activități ce au rezultat cu actualizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Nord, organizarea și desfășurarea celor două Ape-uri de propuneri de proiecte (în 2010 și 2012), organizarea Forumului economic interregional moldo-român (martie

2012), organizarea celor două ediții ale Festivalului Cartofului în raionul Briceni, organizarea unei conferințe internaționale cu genericul „Oportunități de dezvoltare socioeconomică a Regiunii de Dezvoltare Nord, până în anul 2020” (mai 2013), precum și inițierea procesului de elaborare a planurilor sectoriale regionale pentru 4 sectoare de intervenție în Regiunea de Dezvoltare Nord. Totodată, pentru a promova și a susține actorii regionali în procesul de creare a parteneriatelor și atragere a investitorilor, ADR Nord și-a planificat să organizeze anual, începând de anul trecut, Zilele Regiunii de Dezvoltare Nord. În acest an, vom organiza Zilele regiunii în perioada 24-27 septembrie.

Scopul nostru e să contribuim la dezvoltarea durabilă și echilibrată a Regiunii de Dezvoltare Nord, în componența căreia intră 11 raioane și municipiul Bălți. Prin ceea ce facem zi de zi, depunem eforturi pentru a reduce decalajele de dezvoltare dintre localități, asigurând dezvoltarea socio-economică durabilă a regiunii în baza normelor și a standardele europene.

Credem că rezultatele pe care le-am obținut odată cu realizarea proiectelor de dezvoltare regională și organizarea evenimentelor de anvergură în regiune sunt, de fapt, indicatorii de bază ce ne pot arăta că dezvoltarea regională în nordul Republicii Moldova este acreditată.

Este important faptul că

știm cum să facem mai multe pentru Regiunea de Dezvoltare Nord. Ne dăm seama de acest fapt, odată cu experiența pe care o acumulăm, dar și datorită vizitelor de studiu în mai multe state europene.

COR.: Politica de dezvoltare regională este strâns legată de autoritățile publice locale. Care sunt modalitățile de cooperare cu APL?

I. B.: Actorii-cheie în procesul realizării proiectelor de dezvoltare regională sunt, bineînțeles, autoritățile publice locale. ADR Nord depune eforturi considerabile pentru a contribui la eficientizarea cooperării intercomunitare, pentru

că doar astfel pot fi realizate proiectele cu impact regional.

Ca și în alte regiuni ale republicii, în Regiunea de Dezvoltare Nord funcționează un Consiliu Regional pentru Dezvoltare Nord (CRD Nord). Consiliul este o structură fără personalitate juridică, în componența căreia intră 48 de membri, exercitându-și atribuțiile pe baze obștești. Membri ai CDR Nord sunt președinții raioanelor din

Regiunea de Dezvoltare Nord, primarul municipiului Bălți și câte un reprezentant al asociațiilor de primari, societății civile și sectorului privat din municipiul Bălți și din toate raioanele regiunii. CRD Nord este acea platformă importantă de comunicare la nivel regional în cadrul căreia se iau toate deciziile în privința dezvoltării regiunii și a activității ADR Nord. O dată în trimestru, membrii CRD Nord se întrunesc în ședință pentru a lua act de activitatea ADR Nord și a decide ce pași urmează de făcut în privința dezvoltării regiunii. Dar deciziile finale în privința finanțării proiectelor se iau în cadrul Consiliului Național de Coordinare a Dezvoltării Regionale, o structură interministerială, președintele căreia este ministrul economiei.

De asemenea, împreună cu partenerii noștri, externi organizăm pentru reprezentanții APL seminare, mese rotunde, traininguri, ateliere de lucru, vizite de studiu etc. Toate aceste activități ne ajută să identificăm problemele comune ale localităților din regiune, facilitând în același timp comunicarea și schimbul de experiență dintre APL-uri.

COR.: Ce proiecte au fost implementate, în perioada de activitate a ADR Nord, în localitățile din nordul republicii, în contextul implementării politicii de dezvoltare regională și care a fost impactul lor în dezvoltarea durabilă a localităților?

I. B.: În cei peste 4 ani de

(Continuare în pag. 7)

(Sfârșit. Început în pag. 6)

activitate ai ADR Nord, în Regiunea de Dezvoltare Nord au fost realizate din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), 11 proiecte de dezvoltare regională, dintre care 7 proiecte au fost finalizate în anul 2012 și 4 proiecte în anul 2013. Valoarea totală a proiectelor finalizate depășește suma de 226 de milioane de lei, din care circa 168 de milioane de lei au fost oferiți de FNDR, iar peste 58 de milioane de lei, în calitate de cofinanțare, fiind oferiți de către partenerii noștri externi de dezvoltare, de APL de nivelurile I și II, precum și de alte fonduri naționale.

Cât privește proiectele finalizate din surse externe, în Regiunea de Dezvoltare Nord au fost realizate, în ultimii 4 ani, 8 proiecte de dezvoltare regională, în valoare totală de peste 14 milioane de lei, bani oferiți de Guvernele Germaniei, Cehiei și SUA.

Dintre proiectele mai valoroase implementate aș menționa reabilitarea sectorului de drum local L-37 (Lipcani-Bălă-

tățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice.

Proiectul de renovare a casei de cultură din Băhrinești este un bun exemplu pentru foarte multe localități din republică. Se știe că dezvoltarea armonioasă a unei regiuni poate fi nu doar în contextul dezvoltării sectorului economic. Avem nevoie și de cultură, un segment important, ce poate asigura, în mare măsură, eficiența proiectelor pe care le implementăm, astfel, încât cetățenii să aprecieze și din alt punct de vedere munca celor care reușesc să facă lucruri frumoase. La Băhrinești am realizat un proiect de succes, un proiect ce ar putea face mai atractivă localitatea pentru tineri ca ei să rămână acasă, să se consacre satului natal, dar și pentru turiști.

La rândul său, primarul de Băhrinești, Feodosia Bunescu, susține că bugetul proiectelor de la Băhrinești depășește de două ori bugetul anual al satului în

mizarea consumului de energie”.

În mare parte, atât proiectele finalizate, cât și cele în curs de implementare sunt proiecte de reabilitare a infrastructurii fizice, de susținere a dezvoltării

deșeurilor menajere solide în raionul Fălești, un proiect foarte important pentru Republica Moldova, în general, și pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, în special.

sectorului privat, a pieței forței de muncă și de îmbunătățire a factorilor de mediu, a atractivității turistice. În ordinea enumerată, acest gen de proiecte corespund celor 3 priorități prevăzute de Strategia de Dezvoltare Regională Nord.

Întotdeauna am pornit de la ideea că nu putem vorbi despre dezvoltarea unei regiuni în afara dezvoltării sale economice. Proiectele de infrastructură pe care le-am realizat au stimulat, totodată, și dezvoltarea economică a localităților. Credem că cetățenii care beneficiază de rezultatele frumoase ale acestor proiecte deja se bucură de anumite schimbări în bine.

COR.: Un suport substanțial în implementarea proiectelor îl constituie cooperarea transfrontalieră cu România și Ucraina. Cum decurge această cooperare?

I. B.: În Regiunea de Dezvoltare Nord sunt astfel de proiecte, ele fiind realizate, de asemenea, în cooperare cu APL. ADR Nord participă la evenimentele de cooperare transfrontalieră, iar specialiștii noștri iau act de tot ce se întâmplă pe această dimensiune. În acest context, am putea menționa implicarea ADR Nord, cu suport financiar din partea Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), la realizarea unui proiect transfrontalier de gestionare a

COR.: Care sunt perspectivele dezvoltării regionale în nordul republicii și a cooperării cu autoritățile publice locale?

I. B.: În următoarea perioadă, echipa ADR Nord va continua să muncească în direcția realizării politicilor de dezvoltare regională prin implementarea proiectelor și atragerea investitorilor străini în regiune. Totodată, vom continua să valorificăm relațiile pe care le-am cultivat în toți acești ani cu partenerii noștri din Letonia, Germania, România, Polonia și alte state-membre ale Uniunii Europene.

În perioada anilor 2013-2015, conform Documentului Unic de Program, în Regiunea de Dezvoltare Nord sunt în proces de realizare 18 proiecte, dintre care 4 au fost finalizate, 11 proiecte fiind în curs de implementare, iar 3 proiecte nu au obținut, deocamdată, finanțare.

În toate activitățile inițiate de ADR Nord este necesară implicarea activă a APL-urilor din regiune. În pofida anumitor impedimente, obiective sau subiective, vom face tot posibilul pentru a oferi autorităților locale suportul necesar, pentru că doar împreună putem dezvolta eficient regiunea noastră.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

sinești-Corjeuți-Târnova), cu o lungime de 7,721 km. Acesta este și cel mai mare proiect de dezvoltare regională implementat în Republica Moldova în ultimii 2 ani, costul căruia se ridică la 50 milioane de lei. De un asemenea drum de tip european beneficiază locuitorii mai multor sate din raionul Briceni.

Un alt proiect de anvergură a fost renovarea edificiului casei de cultură din Băhrinești, Florești, prin implementarea proiectului de dezvoltare regională „Intersecții culturale”, proiect ce se înscrie în prioritatea 3 a Strategiei de Dezvoltare Regională Nord - îmbunătă-

general, de aceea Băhrinești mai este numit și „satul cu proiecte”.

Anul trecut, în raionul Soroca a fost implementat un sistem modern și econom de iluminare stradală pentru 6 localități. Proiectul-pilot a fost gestionat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord, cu sprijin financiar și în parteneriat cu proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). *În acest context primarul comunei Tătărauca Veche, dl Liviu Raischi, spune: „Vom face tot posibilul să menținem acest serviciu și să contribuim și prin alte acțiuni la opti-*

A fost inaugurat cel de-al treilea Oficiu Teritorial al Parlamentului

Cel de-al treilea Oficiu teritorial de informare al Parlamentului (OTIP) a fost inaugurat în orașul Leova. Evenimentul a avut loc în prezența Președintele Parlamentului, Igor Corman, a conducerii raionului, a unor actuali și foști parlamentari.

DI Igor Corman a menționat, că prin deschiderea Oficiului Parlamentul își propune să fie mai aproape de cetățeni, de interesele și necesitățile acestora, fără a fi nevoie ca ei să se deplaseze la Chișinău. „Prin toate acțiunile pe care le-am organizat în ultima perioadă ne-am propus să aducem parlamentarismul mai aproape de oameni și să sporim transparența activității parlamentare. Echipelor noastre regionale le revine o misiune importantă, de mare responsabilitate – să contribuie la apropierea cetățenilor de Parlament”, a subliniat președintele Legislativului, îndemnând autoritățile locale la cooperare pentru realizarea obiectivelor propuse.

La rândul său, președintele raionului, Efrosinia Grețu,

a menționat că deschiderea Oficiului la Leova este o mândrie pentru locuitorii din zonă. „Numai împreună, prin conlucrare și înțelegere, putem realiza lucruri frumoase”, a mai spus președintele raionului Leova.

OTIP-ul din Leova va oferi asistență cetățenilor din raioanele Leova, Nisporeni, Hâncești, Anenii Noi, Cantemir, Cimișlia, Ialoveni și Căușeni.

Primele două Oficii teritoriale ale Parlamentului au fost deschise la Comrat și Edineț. După cum a menționat Igor Corman, prin aceasta se dorește îmbunătățirea capacității de informare a cetățenilor despre activitatea Legislativului. În acest scop, a fost organizată, pentru prima dată, de două ori anul acesta Ziua ușilor deschise la Parlament – în februarie și la 27 august, de Ziua Independenței Republicii Moldova - care a devenit deja o frumoasă tradiție, astfel că cetățenii au posibilitatea să asiste la ședințele plenare ale Parlamentului.”

Până la finele lunii septembrie, Parlamentul urmează să deschidă cel de-al patrulea Oficiu de informare la Orhei.

Drumuri noi, europene

În anul 2014, Fondul Rutier a alocat sume substanțiale pentru reparația drumurilor de menire locală. Astfel, în 700 de localități rurale din republică

sunt implementate proiecte de reparație a drumurilor de legătură interioară cu școlile, grădinițele, spitalele și primăriile. În ansamblu, pe țară în acest scop

au fost alocate 400 milioane de lei.

Printre aceste localități se numără și satul Vișoara, din raionul Glodeni, unde, recent, a fost dat în exploatare un sector de drum asfaltat care a unit această localitate cu traseul Glodeni – Moara Domneasca. Prin centrul satului era drum asfaltat, iar cel de legătură, construit prin anii 60, era doar pietruit și într-o stare deplorabilă. Pentru asfaltarea lui din Fondul Rutier au fost repartizați un milion 400 mii de lei, lucrările fiind îndeplinite în termen și calitativ de întreprinderea specializată „Drumuri Bălți”. De asemenea, a fost

amenajat bine și acostamentul drumului de ambele părți, fiind curățate și șanțurile de scurgere, drumul respectiv căpătând un aspect european.

Prezent la eveniment, dl Valeriu Țarigradschi, președintele

raionului Glodeni, a menționat că reparația și întreținerea într-o stare bună a drumurilor constituie una din direcțiile strategiei de dezvoltare durabilă a raionului.

„La poalele Țiglei” – sărbătoare a meșterilor populari

Satul Văsieni a găzduit Sărbătoarea meșterilor populari „La poalele Țiglei”, expoziție-concurs, aflată în a VII-a ediție, eveniment organizat de către Muzeul raional de Istorie și Etnografie „Anatol Candu”, Secția cultură a Consiliului raional Ialoveni, în colaborare cu primăria Văsieni.

Festivalul a început cu un

creații de pictură și artizanat, și o varietate de lucrări care reprezintă portul popular moldovenesc, cultura și tradițiile noastre.

La eveniment au participat, de asemenea, colective folclorice din raioanele Ialoveni și Soroca. Juriul a apreciat la justa valoare lucrările meșterilor în funcție de originalitatea lor și măiestria artistică a interpretelor populari. Marele premiu i-a revenit colectivelor „Țărăncuța”, raionul Soroca și „Izvoarașul”, satul Cărbuna, r. Ialoveni.

Locul II l-au împărțit formații-

le folclorice „Busuiocul”, s. Ulmu și „Vișoara”, s. Mileștii Mici.

Locul III i-a fost acordat colectivului Cercului de pictură și artizanat „Făurarii”, s. Văsieni.

Evenimentul, devenit tradiție, este unul binevenit pentru promovarea culturii noastre tradiționale populare.

mesaj de felicitare din partea președintelui raionului, Lilian Popescu, a șefului Secției cultură, Tudor Grigoriță, și a primarului de Văsieni, Constantin Plămădeală.

În cadrul festivalului a fost amenajată o frumoasă expoziție a meșterilor populari cu

Părintele contabilității – profesorul universitar Tudor Tuhari

Pe 10 septembrie 2014, profesorul universitar de la Catedra economie și management public a Academiei de Administrare Publică, Tudor Tuhari, a marcat onorabilul jubileu de 80 de ani din ziua nașterii, fiind și astăzi un promotor activ al științei contabilității, pregătind noi cadre calificate în acest domeniu.

Tudor Tuhari s-a născut la 10 septembrie 1934, în satul Hrușca, raionul Camenca (Transnistria), în familia harnicilor țărani-colhoznici Isidor și Teodosia Tuhari. Copilăria fără griji a fost scurtă. Deja la 7 anișori a cunoscut războiul și ocupația fascistă, cu toate nenorocirile provocate de acestea, iar la 13 ani, într-o perioadă grea de după război, a rămas fără tată, fiind lipsit de sprijin și ocrotire bărbătească. Dragostea, căldura sufletească și grija mamei l-au ajutat să înfrunte toate greutățile, să asimileze și să dezvolte în sine frumoasele calități de om, de cetățean, de patriot, de pedagog și de savant, trăsături caracteristice distinsei personalități Tudor Tuhari.

Dragostea de carte a fost și este o permanentă călăuză în viața și activitatea dlui Tudor Tuhari. Primele studii le face la școala din satul Hrușca, absolvind 7 clase în anul 1951.

Setea de cunoștințe îl duce, tot în același an, în or. Soroca, la Tehnicumul Cooperatist din Moldova, devenind unul dintre cei mai buni elevi ai acestei școli prestigioase din republi-

că. În această perioadă el devine membru al Cooperației de consum din Moldova, rămânându-i fidel pe tot parcursul vieții.

Studiile în domeniul contabilității l-au pasionat pe tânărul Tudor chiar de la începuturi, devenind preocuparea principală a vieții sale. Absolvind în 1954 Tehnicumul cu mențiuni

une și îmbrățișând calificarea de contabil, el nu s-a mulțumit cu această realizare. Urmând povara vocației, în același an devine student al *Institutului Comercial-Economic din URSS al Cooperației de Consum* din or. Lvov, pe care îl absolvă în 1958.

Anume în această perioadă se conturează și interesul sporit pentru știință. Dorița de a cunoaște cât mai mult, de a-și dăruia cunoștințele și talentul societății, de a participa și a contribui la dezvoltarea teoriei și perfecționarea practicii contabile l-au determinat să activeze, din 1964, în cadrul catedrei de *Contabilitate și Statistică* a *Institutului Politehnic din Chișinău*, mai întâi, ca asistent universitar, iar mai apoi, ca lector superior.

Drumul traversat vorbește de la sine, întrucât în cei peste 56 de ani de activitate didactică și științifică a trudit cu pasiune și dăruire, reușind să facă o mulțime de lucruri bune.

În primul rând, dl Tudor Tuhari a reușit să-și facă un nume și să fie respectat nu doar de către colegii de breaslă din domeniul contabilității, ci și de

cei din Cooperația de consum din Republica Moldova și de la Academia de Administrare Publică.

În al doilea rând, prin cercetările efectuate omagiatul nostru a dat dovadă de înaltă competență și spirit inventiv. Grație calității de a fi un temerar și neobișnuit cercetător, dl Tudor Tuhari a reușit să valorifice și să publice importante lucrări (manuale, studii individuale și colective, curricula, îndrumări metodice ș.a.), care se caracterizează și prin notate științifică, și prin logica abordării, și prin claritatea expunerii.

În prezent, doctorul habilitat, profesorul universitar Tudor Tuhari este unul dintre cei mai cunoscuți contabili din țară, omul care a contribuit considerabil, prin activitatea didactico-științifică și managerială, la crearea celei mai bune imagini a contabilității atât în Republica Moldova, cât și în afara ei.

Activitatea didactică și științifică a dlui Tudor Tuhari este foarte vastă. Pe parcursul celor 56 de ani de carieră profesională în cadrul UTM, USM, ASEM, UCCM a reușit să elaboreze numeroase lucrări de autor și coautor, curricula, note de curs, manuale etc., ceea ce ne confirmă că dl Tudor Tuhari este o personalitate marcantă și foarte mult apreciată în domeniul contabilității. În calitate de cadru didactic, dl profesor Tudor Tuhari a predat și predă inspirat și cu deosebită dragoste o serie de discipline, ce țin de contabilitate și audit, printre care putem menționa: *Bazele cercetării științifice, Organizarea contabilității și controlului financiar, Contabilita-*

tea financiară, Bilanțul contabil ș.a.

Rezultatele cercetărilor științifice au fost publicate în peste 170 de studii și articole, însumate într-un volum aparte, cele mai valoroase investigații științifice fiind expuse la diferite simpozioane și conferințe științifice internaționale din România, Rusia, Ucraina, Belarus, Bulgaria etc.

Redutabilul savant în domeniul contabilității este invitat în 1997 la Academia de Administrare Publică pentru a ține cursuri de contabilitate și a instrui, a perfecționa specialiștii din autoritățile publice centrale și locale, scopul fiind de a eficientiza managementul financiar la toate nivelurile. Și astăzi, profesorul octogenar, Tudor Tuhari, ține la Academie prelegeri de o performanță tot mai avansată în corespundere cu cerințele și standardele europene și internaționale, pregătind cadre profesioniste pentru serviciul public al țării, dar și pentru alte sectoare, inclusiv cel privat.

La onorabila vârstă de 80 de ani, Tudor Tuhari vine cu realizări valoroase, recunoscute și apreciate în mediul științific și cel universitar. Numeroasele lucrări științifice și materiale didactico-metodice, monografii, teze de doctor și doctor habilitat, mii de specialiști pregătiți în domeniul de activitate al Măriei sale sunt cu adevărat cea mai frumoasă caracteristică a activității lui pedagogice și științifice.

La acest popas aniversar, Stimate Domnule Profesor Tudor Tuhari, ne exprimăm respectul și recunoștința pentru efortul, asiduitatea, sârguința și dăruirea de sine pe altarul științei și artei pedagogice, urându-vă sănătate, succese în toate, putere de muncă, inspirație, prosperitate, dragoste și mult respect din partea studenților, colegilor și a celor dragi. Vă dorim multă sănătate, perseverență, noi realizări în domeniul științei contabilității.

Sergiu PÎSLARU

Primul pancreas „bionic” din lume

Primul pancreas „bionic” din lume, care îi ajută pe pacienții diagnosticați cu diabet de tip

1 să ducă o viață aproape normală, a fost creat de oamenii de știință din Statele Unite ale Americii.

Pacienții cu diabet de tip 1 spun adeseori că această boală îi face să se simtă ca și cum ar avea un al doilea loc de muncă, din cauza stresului pe care îl resimt, întrucât ei trebuie să monitorizeze tot timpul concentrația de zahăr din sânge și să își administreze cu regularitate insulină.

De fiecare dată când un astfel de pacient mănâncă, face sport sau este stresat el trebuie să își verifice glicemia pentru a se asigura că și-a injectat cantitatea potrivită de insulină. Din

acest motiv, cei mai mulți bolnavi cu diabet de tip 1 nu participă la competiții sau jocuri sportive.

Funcția de reglare a glicemiei este asigurată în mod automat de pancreasul din corp, însă organismul pacienților cu diabet de tip 1 nu produce insulină, hormonul care reglează concentrația de glucide din fluxul sanguin.

Oamenii de știință americani au testat pe un mic grup de voluntari primul pancreas „bionic” din lume, un dispozitiv care are potențialul de a schimba în bine viețile acestor pacienți. Aparatul imită funcțiile organului natural, furnizând atât insulină pentru a scădea glicemia, cât și glucagon pentru a crește glicemia.

Elementul de noutate adus de dispozitiv este acesta: toată activitatea de monitorizare și de calculare a concentrațiilor de insulină, realizată până acum de pacient, este efectuată automat de dispozitivul „bionic”.

Comunicarea telepatică este de acum posibilă

Până acum, aparatele speciale au permis oamenilor să poată controla cu ajutorul undelor cerebrale personaje din jocurile pe calculator sau alte aparate. Acum, pentru prima dată, noua tehnologie a fost folosită pentru a transmite un mesaj telepatic unei alte persoane, aflată la mare distanță,

Cercetătorii au folosit un dispozitiv cu electroencefalografie (EEG) pentru a înregistra activitatea electrică a neuronilor din creier.

Astfel, cuvintele de salut rostite de un bărbat din India („hola” și „ciao”) au fost transformate în sistem binar și transmise apoi unui dispozitiv similar purtat de un coleg aflat la Strasbourg, în Franța. Ulterior, expe-

rimentul a fost repetat, folosindu-se subiecți aflați în Spania și Franța.

Tehnologia, care a făcut posibilă comunicarea telepatică,

a fost dezvoltată de cercetători de la Universitatea Axilum Robotics din Franța, Harvard Medical School și Starlab din Barcelona.

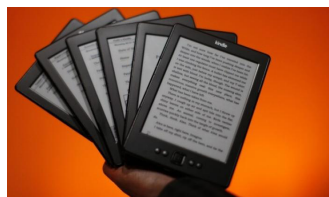
Potrivit experților, este pentru prima dată în istorie când oamenii transmit unul altuia mesaje aproape direct, telepatic, doar prin undele cerebra-

le. Ei cred că pe viitor această metodă de comunicare va fi

posibilă și foarte utilizată între oameni și calculatoare.

Ce riscăm când citim cărți pe dispozitive electronice?

Persoanele care citesc texte de pe un Kindle sau de pe alte dispozitive electronice pot întâmpina dificultăți în a înțelege subiectul poveștii, se arată într-o nouă cercetare realizată de oamenii de știință norvegieni

Cercetătorii sunt de părere că greutatea și senzația de a simți o carte ar putea sta în spatele acestei probleme de înțelegere. Aceștia susțin că acțiunea de a întoarce fiecare pagină și sentimentul de a ști cât mai este de citit dintr-o carte îl face pe cititor să absoarbă mai multă informație.

Pentru realizarea acestui studiu, oamenii de știință au avut nevoie de ajutorul a 50 de

cititori, cărora le-au dat aceeași năvelă, de 28 de pagini, scrisă de autoarea americană Elizabeth George. Jumătate dintre participanți au citit de pe un Kindle, în timp ce ceilalți participanți au citit dintr-o carte. Ulterior, acestora li s-a cerut să-și amintească detalii din năvelă, inclusiv obiecte, personaje și locuri.

Studiul a arătat că, în timp ce factori, precum empatia cu personajele, afundarea în poveste și gradul cititorului de înțelegere a narațiunii, au fost relativ asemănători, participanții care au folosit un Kindle s-au descurcat „semnificativ mai rău” când li s-a cerut să relateze evenimentele din poveste în ordinea corectă.

Rezultatele mai multor studii asemănătoare au arătat, în mod evident, că acei care au citit textele de pe ecranul computerului au înțeles mai puțin decât cei care au citit de pe hârtie.

Un implant ocular ce înlocuiește ochelarii

O nouă tehnică de corecție a vederii, constând în plasarea unui implant ocular minuscul, ar putea conduce la eliminarea pentru totdeauna a nevoii de a purta ochelari pentru lectură. Implantul, cunoscut sub denumirea „Raindrop” („Picătură de ploaie”), creat de cercetătorii americani, îi poate scăpa pe oamenii care suferă de probleme de vedere de nevoia de a purta ochelari pentru lectură. Intervenția chirurgicală este nedureasă și constă în plasarea implantului în spatele corneei și ar putea fi utilizată contra prezbitismului, o afecțiune a vârstei a treia, care diminuează capacitatea ochiului de a se concentra

pe obiectele situate în apropiere. Afecțiunea este comună în rândul persoanelor de peste 40

de ani și reprezintă principalul motiv pentru care oamenii sunt nevoiți să poarte ochelari pentru lectură.

Tehnica dezvoltată în Statele Unite a traversat de curând oceanul și a început să fie utilizată în țările din spațiul european.

Integritatea profesională discutată la Vulcănești

Membrii Consiliului raional Vulcănești și reprezentanți ai primăriilor locale au participat la un seminar de instruire privind implementarea Legii cu privire la testarea integrității profesionale. Instruirea a fost organizată de către ofițerii Direcției generale teritoriale Sud a Centrului Național Anticorupție. În cadrul aceleiași întruniri, directorul DGT Sud a primit în audiență cetățenii din localitățile din UTA Găgăuzia.

Ofițerii CNA le-au explicat participanților scopul legii, îndemnând auditoriul să se familiarizeze cu drepturile și obligațiile agentului public ce cade sub incidența legii. De asemenea, participanții

au fost informați asupra comportamentului lor în cazul în care sunt atrași în acțiuni de corupere și cum trebuie să semnaleze/denunțe un act de corupție. Funcționarilor li s-a adus la cunoștință sancțiunile aplicate de către angajator în cazul picării testului de integritate, una dintre cele mai dure pedepse fiind eliberarea din serviciu.

Centrul Național Anticorupție a început, pe 14 august, procesul de testare a integrității profesionale a agenților publici.

Reținută pentru tentativă de mituire

O locuitoare din satul Etulia, raionul Vulcănești, a încercat să-i ofere mită președintelui interimar al Judecă-

toriei Cahul pentru a obține, în regim de urgență, copia unei sentințe. Denunțul a fost făcut de președintele instanței care a solicitat intervenția ofițerilor CNA. Magistratul spune că femeia a intrat în biroul său de serviciu și i-ar fi cerut eliberarea copiei unei sentințe. Pentru urgentare,

aceasta i-ar fi pus pe masă o bancnotă de 50 de dolari.

Președintele Judecătoriei susține că s-a încuiat în birou împreună cu femeia și a chemat ofițerii CNA pentru documentarea imediată a cazului. Grupul operativ s-a deplasat la fața locului, reușind să investigheze cazul și să ridice bancnota pentru expertiză. Pe acest caz a fost inițiată o urmărire penală pentru corupere activă. Dacă va fi găsită vinovată, femeia riscă până la 12 ani de închisoare și o amendă de până la 160 000 de lei.

Acesta este al doilea caz în care magistrații au apelat la CNA pentru denunțarea

unor tentative de corupere. Acum două săptămâni, un alt judecător a sunat la linia na-

țională anticorupție pentru a informa asupra unui caz de influență necorespunzătoare.

Executor judecătoresc prins în flagrant

Un executor judecătoresc din Capitală este cercetat penal pentru trafic de influență de către ofițerii CNA și procurorii anticorupție. Acesta este bănuit că ar fi cerut 300 de euro de la un bărbat ca să influențeze responsabilii de la

Biroul de probațiune din Criuleni să transfere dosarul de supraveghere a acestuia la un alt

birou din Chișinău, informeză serviciul de presă al CNA.

Potrivit denunțatorului, executorul i-ar fi spus că are influență asupra șefului Biroului de probațiune Criuleni și că-l poate determina pe acesta să adopte o decizie favorabilă. Transmiterea banilor a avut loc chiar în fața Judecătoriei din Criuleni, executorul fiind încâtușat de ofițerii CNA și procurori.

Acum acesta se află în custodia CNA și este cercetat pentru trafic de influență în temeiul art. 326 Cod penal. Dacă va fi găsit vinovat, bărbatul riscă o amendă în mărime de la 3000 la 4000 unități convenționale sau închisoare de la 2 la 6 ani.

Polițist reținut repetat de CNA

Un inspector din cadrul Inspectoratului de Poliție din Cimișlia a fost reținut de ofițerii CNA și procurorii anticorupție, fiind bănuit de corupere pasivă. Potrivit denunțatorului, polițistul ar fi pretins 800 de lei a pentru a nu-l cerceta penal pentru huliganism și maltratare. Acesta mai susține că a transmis deja o parte din bani, însă omul legii ar fi insistat asupra achitării complete.

Operațiunea de reținere în flagrant a avut loc în centrul orașului Cimișlia, lângă un local de agrement. În urma acțiunilor de urmărire penală, ultima tranșă de 300 de lei a fost depistată pe bancheta din față a automobilului personal al polițistului, de model Mercedes. Bănuitul a fost reținut și se află în custodia Direcției generale teritoria-

le Sud a CNA. În acest caz, a fost inițiată o urmărire penală în baza art. 324, Cod penal – corupere pasivă. Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

E de menționat faptul că, în 2013, polițistul a mai fost

reținut de CNA într-un dosar de corupție.

Cel mai mare parc cu mori de apă din România și din Europa, se afla în satul Eftimie Murgu, Caraș-Severin, Banat. Acest parc mulinologic atestat din anul 1470, păstrează nume din timpuri de mult apuse (Moara Măxinoane, Moara Vămulea, Moara Hambaroane, Moara Popească, Moara Firizoane, Moara „Îndărătnica Nouă”, Moara „Îndărătnica Mică”, Moara Pațaoane, Moara Trăiloane, Moara Dacicoane, Moara de la Tunel s.a.).

Localitatea este cunoscută, în primul rând, pentru numărul mare de mori de pe „Rudărica”, dar și pentru că aici e locul unde s-a născut și a copilărit Eftimie Murgu, care a fost un jurist și profesor de filozofie român, om

păstrează încă 22 de mori pe apă, proprietatea oamenilor. Spectacolul cascadelor îmbinat cu zgomotul roților de moară este fascinant. E greu să descrii în cuvinte rusticul acestor locuri. În trecut, existau 35 de mori, însă multe au fost luate de apă la inundațiile din 1955. Au mai rămas 22, dar oamenii au avut grijă de ele, și au construit tot felul de canale pe care e direcționată apa către roțile morilor.

Datorită acestora, ele funcționează și vara, când râul este scăzut. Toate morile sunt protejate de câte o stâncă masivă și sunt funcționale. La una, pentru a se

unu și jumătate și lung de aproape 30 de metri. Întreaga muncă s-a făcut numai

1910 însumau un număr de 51, dar potopul din acea primăvară a luat 28 dintre ele, iar doi oameni au plătit și ei cu viața în aceea noapte de coșmar.

cu dalta și ciocanul. Morile sunt ale oamenilor, însă au fost introduse și în patrimoniul național și se află sub atenta supraveghere a Muzeului „Astra” din Sibiu, care a ajutat și la restaurări. Cele două izvoare ale Rudăricii își au originea în Munții Svinecea. După unirea celor două izvoare, Rudărica Mare și Rudărica Mică, râul parcurge 10 km printr-o vale splendidă (Valea Rudăricii) și intră în localitatea care până nu demult îi purta numele.

Albia râului este presărată cu un șirag de mori de apă, începând cu Moara de la Tunel și sfârșind cu Moara din Țarină, mori care până în

Înspre Prisacina, afluent al Rudăricii, se deschide o potecă străjuită de păduri de carpen și fag. Înainte de a intra în sat, râul străbate faimoasele sale chei, împodobite de o parte și de alta de pădurici de liliac sălbatic pe care primăvara îl face să-ți topească simțul olfactiv. Cheile sunt dominate de stânci uriașe și abrupte, două dintre ele având înfățișare omenească, iar localnicii le-au numit Adam și Eva. În această porțiune de 2 km, valea este vestită prin morile sale de apă vie, mori ce formează cel mai mare complex mulinologic din Europa.

politic din timpul Revoluției pașoptiste de la 1848.

Pe râul Rudărica se mai

redirecționa apa, s-a săpat un tunel prin munte, înalt de vreo doi metri, lat de

Abonarea 2014

Continuă abonarea pentru anul 2014 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul **„Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDAȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Sergiu PÎSLARU - redactor
Vitalie NICA - redactor

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.
Dat la tipar 17.09.2014

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică